

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
роботи

Пантелеймонов А.В.

Вересня 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

ПОДАТКОВА СИСТЕМА

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 07 «Управління та адміністрування»

Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування»

Спеціалізація _____

Вид дисципліни обов'язкова

Факультет Економічний факультет
(назва підрозділу)

20 19 / 20 20 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження Вченою радою економічного факультету

Протокол № 7 від "27" серпня 2019 року

Розробники програми: Стеценко Т.В., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування

Програму схвалено на засіданні кафедри « Фінанси, банківська справа та страхування»

Протокол № 1 від "27" серпня 2019 року

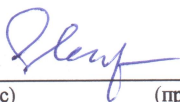
Завідувач кафедри Фінансів, банківської справи та страхування

 Глущенко В.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією економічного факультету
(назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна)

Протокол № 1 від "27" серпня 2019 року

Голова методичної комісії економічного факультету

 Євтушенко В.А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Податкова система» складена відповідно до освітньо-професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти (назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни є вивчення фінансових відносин, пов'язаних з примусовим відчуженням і перерозподілом частини вартості національного продукту з метою формування загальнодержавного фонду грошових ресурсів.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни полягають у засвоєнні теоретичних та організаційних основ податкової системи та податкової політики, методики розрахунків, порядку сплати прямих і непрямих податків юридичними та фізичними особами, альтернативних систем оподаткування, діяльності державної податкової служби.

1.3. Кількість кредитів 4 ЄКТС (денна, заочна).

1.4. Загальна кількість годин 120 год. (денна, заочна).

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
<u>нормативна</u>	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
7-й	8-й
Лекції	
32 год.	4/6 год.
Практичні, семінарські заняття	
32 год.	- год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
56 год.	110 год.
Індивідуальні завдання	
- год.	- год.

1.6. Заплановані результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів

і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

Загальні компетентності:

ЗК03. Здатність планувати та управляти часом.

ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК10. Здатність працювати у команді.

ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК12 Здатність працювати автономно.

ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові предметні) компетентності:

СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.

СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

СК04. Здатність застосовувати економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність.

СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.

СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.

СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.

Програмні результати навчання:

ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання, фінансів домогосподарств, фінансових ринків, банківської системи та страхування.

ПР06. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.

ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.

ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність та правильно інтерпретувати отриману інформацію.

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.

ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Податки та податкова політика держави

Тема 1. Сутність і види податків

Економічна сутність податків. Функції податків. Основні елементи податків. Класифікація податків. Сутність прямих податків. Переваги і недоліки прямого оподаткування. Сутність непрямих податків. Переваги і недоліки непрямих оподаткування. Способи стягування податків.

Тема 2. Організація податкової системи. Державна фіскальна служба України

Сутність та економічні засади формування податкової системи. Оцінка ефективності податкової системи держави. Принципи оподаткування. Структура та функції органів Державної фіскальної служби України. Функції середнього та низового рівнів Державної фіскальної служби України. Права, обов'язки і відповідальність органів Державної фіскальної служби. Платники податків, їх обов'язки, права і відповідальність. Основи та організація податкової роботи, її основні елементи. Основи податкового контролю. Податкові перевірки.

Тема 3. Облік платників і надходжень податків до бюджету

Адміністрування податків. Облік платників податків - юридичних та фізичних осіб. Державний реєстр фізичних осіб - платників податків. Порядок і форми розрахунків з бюджетом. Облік податкових платежів в органах ДФС. Порядок подання податкової декларації та визначення суми податкових зобов'язань. Порядок узгодження сум податкових зобов'язань, оскарження рішень податкових органів та визначення податкового боргу.

Тема 4. Ухилення від податків і перекладання податків

Економічна сутність ухилення від сплати податків. Форми та способи ухилення від оподаткування. Сутність податкової оптимізації. Подвійне оподаткування в міжнародному бізнесі. Процедура перекладання податків. Фінансова відповідальність платників податків. Методика нарахування пені. Адміністративна відповідальність посадових осіб платників податків та громадян - суб'єктів підприємницької діяльності. Кримінальна відповідальність за ухилення від оподаткування.

Тема 5. Податкова політика в системі державного регулювання економіки

Поняття «податкова політика» і основні критерії її проведення. Податкова політика як чинник макроекономічного регулювання. Податкова політика та інфляція. Податкова політика України в сучасних умовах.

Розділ 2. Склад податкової системи України

Тема 6. Податок на додану вартість

Загальна характеристика ПДВ. Переваги і недоліки ПДВ. Економічна сутність доданої вартості. Платники ПДВ та об'єкт оподаткування. Ставки ПДВ. Порядок визначення бази оподаткування. Операції, що не є об'єктом оподаткування. Операції, що звільнені від оподаткування ПДВ. Порядок обчислення і сплати ПДВ. Механізм відшкодування ПДВ з Державного бюджету України.

Тема 7. Акцизний податок

Сутність акцизного податку та його платники. Об'єкт та база оподаткування акцизним податком. Групи підакцизних товарів та ставки акцизного податку.

Пільги при стягненні акцизного податку. Порядок нарахування і сплати акцизного податку. Маркування підакцизних товарів.

Тема 8. Мито

Сутність і види мита. Механізм нарахування і сплати мита. Митна вартість. Пільги при стягненні мита. Митні збори та їх види.

Тема 9. Податок на прибуток підприємств

Сутність та форми прибуткового оподаткування підприємств. Платники, об'єкт оподаткування та ставки податку. Поняття «валовий дохід». Поняття «валові витрати виробництва та обігу». Порядок нарахування амортизаційних відрахувань. Оподаткування операцій особливого виду. Особливості оподаткування окремих платників податку. Порядок нарахування та сплати податку до бюджету.

Тема 10. Податок на доходи фізичних осіб

Сутність податку на доходи фізичних осіб, платники податку та об'єкт оподаткування. Пільги при оподаткуванні доходів фізичних осіб. Податкова знижка. Ставки податку. Порядок нарахування, утримання та сплати податку до бюджету. Особливості оподаткування окремих видів доходів.

Тема 11. Рентна плата

Склад рентної плати. Рентна плата за спеціальне використання води. Рентна плата за спеціальне використання лісових ресурсів. Рентна плата за користування надрами. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України. Відповідальність платників рентної плати.

Тема 12. Інші податки та збори

Склад місцевих податків і зборів. Податок на майно. Характеристика місцевих зборів. Екологічний податок. Військовий збір.

Тема 13. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва

Спрощена система оподаткування, обліку та звітності. Ставки єдиного податку. Порядок нарахування та строки сплати єдиного податку. Порядок обрання або переходу на спрощену систему оподаткування. Звітність з єдиного податку.

Тема 14. Неподаткові платежі в бюджет

Доходи бюджету від реалізації майна, що перейшло у власність держави. Державне мито. Судовий збір. Штрафні санкції, що направляються в бюджет.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Податки та податкова політика держави												
Тема 1. Сутність і види податків	8	2	2			4	8	2				6
Тема 2. Організація податкової системи. Державна фіскальна служба України	10	4	2			4	8	2				6
Тема 3. Облік платників і надходжень податків до бюджету	8	2	2			4	8					8
Тема 4. Ухиляння від податків і перекладання податків	8	2	1			4	8					8
Тема 5. Податкова політика в системі державного регулювання економіки	8	2	1			4	8					8
Аудиторна контрольна робота	2		2									
Разом за розділом 1	42	12	10			20	40	4				36
Розділ 2. Склад податкової системи України												
Тема 6. Податок на додану вартість	12	4	4			4	10	1				9
Тема 7. Акцизний податок	8	2	2			4	10	1				9
Тема 8. Мито	8	2	2			4	10	1				9
Тема 9. Податок на прибуток підприємств	12	2	4			4	10	1				9
Тема 10. Податок на доходи фізичних осіб	10	2	4			4	10	1				9
Тема 11. Рентна плата	8	2	2			4	10	1				9
Тема 12. Інші податки та збори	7	2	1			4	8					8
Тема 13. Спрощена система оподаткування суб'єктів малого підприємництва	7	2	1			4	6					6
Тема 14. Неподаткові платежі в бюджет	6	2	-			4	6					6
Аудиторна контрольна робота	2		2									
Разом за розділом 2	78	20	22			36	80	6				74
Усього годин	120	32	32			56	120	10				110

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (денна)
1	Роль податків у фіскальній політиці держави	2
2	Оцінка ефективності податкової системи держави	2
3	Організація податкової роботи в Україні	2
4	Податкова політика держави в державному регулюванні економіки	2
5	Розрахунок податку на додану вартість	2
6	Заповнення реєстрів податкового обліку	2
7	Розрахунок акцизного податку	2
8	Розрахунок мита	2
9	Розрахунок податку на прибуток підприємств	2
10	Обчислення податку на прибуток з окремих видів діяльності та з окремих видів операцій	2
11	Розрахунок податку на доходи фізичних осіб	2
12	Розрахунок податку від інших видів доходів фізичних осіб	2
13	Розрахунок рентної плати	2
14	Розрахунок податку на майно та екологічного податку	2
15	Аудиторні контрольні роботи	4
	Разом	32

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин (денна)	Кількість годин (заочна)
1	Опрацювання лекційного матеріалу	16	10
2	Підготовка до практичних занять	14	-
3	Самостійне вивчення тем та питань, які не викладаються на лекційних заняттях	20	80
4	Інші види самостійної роботи	6	20
	Разом	56	110

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальним завданням для студентів при вивченні навчальної дисципліни «Податкова система» є підготовка рефератів, доповідей та презентацій для семінарських занять.

Теми рефератів

1. Фінансова система держави та її співвідношення з податковою системою.
2. Визначення резидентського статусу юридичних осіб у світовій практиці та Україні.
3. Недоліки пільгового оподаткування в Україні.
4. Спеціальні податкові режими та їх значення.
5. Позитивні та негативні особливості майнових податків.
6. Співвідношення податкового тиску на індивідуальних та корпоративних платників.
7. Міжнародна податкова конкуренція та її вплив на реформування податкових систем.
8. Систематизація пільг з податку на доходи фізичних осіб.
9. Шляхи вдосконалення податкового контролю в сфері оподаткування доходів громадян від підприємницької діяльності.
10. Основні проблеми оподаткування доданої вартості в Україні.
11. Удосконалення акцизного оподаткування в Україні.
12. Особливості визначення оподатковуваної бази податку на прибуток в розвинутих країнах світу.
13. Податок на прибуток як регулюючий чинник економічних процесів.
14. Особливості прибуткового оподаткування суб'єктів малого підприємництва.
15. Основні напрямки вдосконалення діючої системи оподаткування прибутку підприємств.
16. Плата за землю: податок на майно чи ресурсний платіж?
17. Використання пільг по платі за землю
18. Особливості міжбюджетних відносин в Україні та їх вплив на податкову сферу.
19. Значення місцевих податків і зборів в бюджетах різних рівнів.
20. Основні напрямки реформування системи місцевих податків в Україні.
21. Місцеві податки в розвинутих країнах світу.
22. Переваги і недоліки альтернативних систем оподаткування.
23. Оцінка доцільності використання альтернативних систем оподаткування.
24. Альтернативні системи оподаткування в розвинутих країнах.
25. Особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств.

26. Основні схеми ухилення від оподаткування через використання альтернативних форм оподаткування.

27. Податкове прогнозування і планування на загальнодержавному рівні.

28. Взаємозв'язок показників декларацій з податку на прибуток підприємств і ПДВ.

29. Податкові ризики та їх оцінка.

30. Схеми ухилення від оподаткування.

7. Методи контролю та критерії оцінювання

Методами контролю є:

- тестування;
- оцінка усної розгорнутої відповіді на питання;
- оцінка по результатах співбесіди;
- оцінка письмової відповіді на питання;
- виконання комбінованих завдань;
- виконання практичних завдань;
- оцінка фіксованої доповіді по підготовленому реферату;
- підсумковий контроль – письмовий іспит.

Контрольна робота № 1 містить наступні види завдань: розгорнута відповідь на 1 теоретичне питання (5 балів), стисла відповідь на 1 теоретичне питання (3 бали), відкриті тести (2 тести по 0,5 балів кожен), закриті тести (2 тести по 0,5 балів кожен), практичне завдання (5 балів). Максимальна кількість балів за контрольну роботу № 1 складає 15 балів.

Контрольна робота № 2 містить наступні види завдань: закриті тести (10 тестів по 0,5 балів кожен), практичне завдання (2 задачі по 5 балів кожна). Максимальна кількість балів за контрольну роботу № 2 складає 15 балів.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену. Екзамен проводиться у письмовій формі і включає відповідь на 1 теоретичне питання (10 балів), 10 тестів (10), вирішення 2 практичних завдань (кожна задача – 10 балів). Максимальна кількість балів за екзаменаційну роботу складає 40 балів.

8. Схема нарахування балів

Підсумковий семестровий контролю при проведенні семестрового оцінювання для чотирирівневої шкали (екзамену)

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання													Екзамен (для чотирирівневої шкали)	Сума
Розділ 1			Розділ 2						Контрольна робота, передбачена навчальним планом		Індивідуальне завдання	Разом		
T 1	T 2	T3-5	T 6	T 7-8	T 9	T 10	T 11	T 12-14	P1	P2	-	60		
3	4	3	4	4	3	3	3	3	15	15				

T1, T2 ... T14 – теми розділів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали	для дворівневої шкали
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР ; із змінами та доповненнями / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Митний кодекс України : Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI із змінами та доповненнями / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
3. Науково-практичний коментар до Податкового кодексу України : в 3 т. / за заг. ред. М. Я Азарова. К. : Міністерство фінансів України, Національний університет ДПС України, 2010. 2389 с.
4. Податковий кодекс України : Закон від 02.12.2010 № 2755-VI із змінами та доповненнями / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17>.
5. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України : Постанова КМУ від 06.03.2019 № 227 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF>.
6. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08 липня 2010 р. № 2464-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17>.
7. Про утворення Державної податкової служби України та Державної митної служби України : Постанова КМУ від 18.12.2018 № 1200 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1200-2018-%D0%BF>.

Допоміжна література

1. Калінеску Т. В., Корецька-Гармаш В. О., Демидович В. В. Адміністрування податків : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. К. : Центр учбової л-ри, 2013. 290 с.
2. Палей С. Б. Адміністрування податків: навчальний посібник. Донецьк : ДонДУУ, 2014. 279 с.
3. Зайцев О. В. Податковий менеджмент: підручник. Київ : Видавництво Ліра-К, 2016. 308 с.
4. Крисоватий А. І., Василевська Г. В. Новітня парадигма преференційного оподаткування : монографія. К. : ЦУЛ, 2013. 260с.
5. Онисько С. М., Тофан І. М., Грицина О. В. Податкова система : підручник. Львів: «Магнолія 2006», 2013. 351с.
6. Податкова система : навчальний посібник / В. Г. Баранова та ін. ; за ред. В. Г. Баранової. Одеса : ВМВ, 2014. 344 с.
7. Податкова система : навчальний посібник / за заг. ред. В. Л. Андрущенко. К. : «Центр учбової літератури», 2015. 416 с.

10. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державна казначейська служба України : веб-сайт. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>.
2. Державна служба статистики України : веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Державна фіскальна служба України : веб-сайт. URL: <http://sfs.gov.ua/>.
4. Міністерство фінансів України : веб-сайт. URL: <https://mof.gov.ua/uk>.
5. Національний банк України : веб-сайт. URL: <https://bank.gov.ua/>.
6. European Commission. Eurostat : веб-сайт. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/>.
7. World Bank Open Data : веб-сайт. URL: <https://data.worldbank.org/>.